

Årsmelding for Asker og Bærum historielag

2023

Et godt år for historielaget, - med fortsatt vekst i medlemstallet.

Vi har i 2023 kunnet drive historielaget, med ordinær gjennomføring av planlagte prosjekter og arrangement, og uten smittevernrestriksjoner eller andre forstyrrende element.

Asker og Bærum historielag er på mange måter et stort dugnadsprosjekt drevet på frivillig basis av en rekke ildsjeler. Dette er historieinteresserte som på ulike måter gjør en stor innsats for ivaretagelse av vår lokale historie og identitet. Dette kan være dugnadsarbeid på ulike historiske minnesmerker gjennom fadderordningen, produksjon av årboka, arbeid i programkomiteen, regnskap med revisjon og styret. I tillegg er det arbeidet det med ulike prosjekter.

Samlet blir dette en betydelig innsats for ivaretagelse av vår kulturarv og identitet. Heldig vis er det mange som setter pris på arbeidet som gjøres, og det er hyggelig i år å registrere at vi nå med god margin har nådd vårt gamle mål om 1000 medlemmer.

På årsmøtet 21. mars ble Steinar Kristensen takket av som leder av Historielaget.

Historielagets tillitsvalgte 2023

Styret

Styret har etter årsmøtet 21. mars 2023 bestått av:

Erling Bergsaker	Styreleder	Hvalstad
Martin Nickelsen	Nestleder	Blommenholm
Rolf-Egil Larsen	Regnskapsansvarlig	Asker
Randi Brelin Furu	Protokollfører	Landøya
Kristian Rasmussen	Styremedlem	Rykkinn
Eva Holo Kostveit	Styremedlem	Slependen
Vidar Ekstrøm	Styremedlem	Hvalstad
Steinar Kristensen	Styremedlem	Brendrud

Revisor

Marit Sandal Mortensen

Valgkomite

Kari Gro Tveito

Bjørn Frodahl

Tone Groseth

Redaktør for årboka:

Svein Ola Hope

Redaksjonskomite for årboka:

Cecilie M. Rødland

Ragnhild Tangen

Svein E. Wilhelmsen

Programkomite

Steinar Kristensen

Terje Asdøl

Eva Holo Kostveit

Ole Disen

Web-redaktør

Steinar Kristensen. Fra desember 2023 Carl Erik Christoffersen

Veinavn komite

Eva Holo Kostveit

Ole Disen

Håkon Skogstad

Dugnadsansvarlig for fadderordning og pilegrimsled

Vidar Ekstrøm,
Martin Nickelsen
Bård Mostveit.

Styrets arbeid

Styret har hatt 10 styremøter. I tillegg diskuteres og løses deler av styrets arbeid ved epost og telefon. De fleste styremøtene er gjennomført i lokaler som Asker museum velvillig stiller til rådighet for historielaget. Historielaget er høringsinstans i begge kommuner og har uttalt seg i flere plan- og veinavnsaker. Fremheves må den gode og viktige kontakten vi har med de kulturminneansvarlige i de to kommunene, Gro Jerpåsen i Asker og Ingunn Stuvøy i Bærum og deres engasjerte medarbeidere.

Arrangementer

Historielaget har en aktiv og idé-rik programkomite.

Det er planlagt og gjennomført for 19 arrangementer i 2023.

Oversikt over historielagets arrangementer i 2023

19. januar: Foredragsmøte om Fornebu flyplass historie.

Oslo lufthavn, Fornebu var i Norges hovedflyplass fra 1939 til 1998. **Kristian Rasmussen** vil foredro om flyplassens historie, en periode med store og svært ulike utfordringer.

15. februar: Foredragsmøte om krigsseilerne på Rykkinn.

Prof. Emerita Liv Wergeland Søybe, som har skrevet boken Krigsseilere hele livet, foredro om deres historie basert på samtaler med krigsseilere på Heimdal, hjem for krigspensjonister på Rykkinn.

2. mars: Foredragsmøte om kulturlandskapet i Bærum – 5000 års historie.

Kulturlandskapet i Bærum har gjennomgått store endringer i moderne tid. Tidligere leder av Naturvernforbundet i Bærum, Bjørg Petra Brekke foredro om denne utviklingen.

21. mars: Årsmøte med foredrag om berging og hjemtransport av polarskipet Maud.

I tillegg til ordinære årsmøtesaker, var det foredrag av Jan Wanggaard om forberedelser og gjennomføring av prosjekt «Maud returns home», for å heve polarskuta Maud og bringe henne hjem fra Nordvestpassasjen til Asker.

22. april: Vandring med tema Karl den 12. i Asker.

Vidar Ekstrøm tok oss med på vandring i fotsporene til Karl den 12's soldater under den store nordiske krig. Vi startet ved Ravnsborg og gikk mot Asker.

6. mai: Busstur med tema jernalder og vikingtid på Ringerike.

Vi besøkte byggere av fullskala vikingskip, med tradisjonelle metoder ved Sundvollen og fikk guidet omvisning på kulturminneparken «Veien» med rekonstruerte bygninger fra jernalderen og arkeologisk utgravingsfelt.

13. mai: Vandring på Snarøya.

Ole Disen tok oss med på vandring på Snarøyas sørlige del forbi gammel storindustri og små fiskehavner, nå boligstrøk og kyststi.

4. juni: Vandring i Asker sentrum.

Vidar Ekstrøm, Steinar Kristensen og Erling Bergsaker tok oss med på historisk vandring i området mellom jernbanestasjonen og Asker kirke.

10. Juni: Busstur med tema Tømmerfløting og grenselosvirksomhet

Vi besøkte Fetsund Lensemuseum, et sentralt nav i den tidligere tømmerfløtingen i Glomma, Sootkanalen kanal og sluse-system for tømmerfløting mot Haldenvassdraget, og Grenselosmuseet.

11. Juni: Guidet omvisning på Sem Bruk (gammel sag), høvleri og verksted/skifabrikk.

Vi fikk omvisning med demonstrasjonskjøring på den gamle vandrevne sagen på Sem med Vegard Olderheim, samt omvisning på høvleriet og det gamle vandrevne verkstedet til Seheim.

29. august – 1. september. Busstur til Sverige.

Busstur i fotsporene til norske krigsflyktninger til Sverige, med besøk av Kjesäter slott og Mälsåker slott og Gamle Uppsala.

5. september: Digitale kilder til kulturminner.

Steinar Kristensen orienterte og demonstrerte bruk av digitale kilder til informasjon om kulturminner, som enhver med tilgang til internett kan benytte.

7. september: Vandring til Furubakken på Hvalstad.

I Furubakken på Hvalstad ble det i 1943 arrangert et stort illegalt hopprenn. Furubakken, den tidligere hoppbakken i skråningen øst for Skaugumsåsen, nordvest for Hvalstad stasjon, ble anlagt i 1902. Vidar Ekstrøm og Harald Sjøgaard Djupvik vil orienterte.

16. september: Vandring langs Øverlandselva.

Vi gikk langs Øverlandselva mot Engervannet. Martin Nickelsen orienterte underveis om historisk bruk av elva.

23. september: Busstur til koboltgruvene og Kittelsen-museet i Modum.

Koboltgruvene i Modum sysselsatte på sitt meste mer enn 1200 personer og var på 1800-tallet en betydelig virksomhet i Norge. Vi fikk omvisning i gruvene og Kittelsen-museet.

14. oktober: Vandring langs Kyststien fra Arnestad til Slemmestad.

Vi gikk kyststien forbi Håkavika og Elnestangen og så på severdigheter underveis.

11. november: Omvisning på Dikemark museum.

Vi fikk en grundig orientering om virksomheten som er og har vært på Dikemark psykiatriske sykehus, og omvisning på museet.

23. november: Odd Nansen - en glemt storhet?

Odd Nansen var i sin tid en kjent arkitekt, stor humanist og aktiv forkjemper for flykningers interesser. Dr. polit. Anne Ellingsen har skrevet boka *Arvtakere*, og foredro med utgangspunkt i boka om Odd Nansen.

7. desember: Julemøte med foredrag om Erik Werenskiold.

Med utgangspunkt i sitt nylig utgitte bokverk orienterte prof.em. Marit Werenskiold om maleren Erik Werenskiold og spesielt om hans tid i Sandvika og på Solberg.

Informasjon om arrangementene: <https://abhistorielag.no>

Prosjekter 2023

Kalkovner – virtuell kalksti

Historielaget har i 2023 sluttført informasjonsdelen av arbeidet med Ringi kalkovn, et tilleggsprosjekt som ble etablert som følge av at restaureringskostnaden ble lavere enn budsjettert. Her har vi for første gang benyttet systemet Wittario, for å lage et system for digital formidling av historien om kalkutvinning og brenning, en from for virtuell kalksti, hvor deltakerne bruker mobiltelefon eller nettbrett, som gir informasjon eller stille spørsmål, avhengig av hvor i løypa den enkelte finner seg. Systemet er utviklet i samarbeid med Bærum kommune, og tilbys nå alle skolene i kommunen, som en del av den kulturelle skolesekken.

Rydding av pilegrimsleden

Historielaget har inngått en avtale med bærum kommune og å rydde og vedlikeholde de 2 pilegrimsledene som går gjennom kommunen, Tunsbergleden som kommer inn fra vest og Gudbrandsdalsleden som kommer inn fra Oslo. Historielaget har hatt en egen gruppe som spesielt har jobbet med pilegrimsleden, ledet av Martin Nickelsen og Bård Mostveit.

Krigsminner Fornebu

Fornebu er et pressområde i våre bygder. Det har vært mye diskusjon omkring bevaring eller fjerning av nyoppdagede bunkersanlegg fra siste krig. Et resultat av dette er at Historielaget startet opp et dokumentasjonsprosjekt sammen med Senioruniversitetet på Fornebu. Gjennom arbeidsmøter og seminarer er ny kunnskap knyttet til krigens kulturminner i denne området samlet. Bjørn Frodahl og Kristian Rasmussen er historielagets representanter i prosjektet.

Askerelva

Askerelva har historisk vært viktig som leverandør av vann og kraft for ulike næringsaktiviteter. Dette har vært drift av kverner, sager, møller, høvleri, stampeverk, kapselabrikk mm. Vi har etter initiativ fra interesserte medlemmer etablert et prosjekt, for synliggjøring og dokumentasjon av denne virksomheten. Prosjektet er i 2023 i sin spede begynnelse. Vi håper å utvikle dette videre i 2024.

Skiltprosjekt - Asker

Historielaget deltar i et prosjekt ledet av Rotary i Asker, for merking av kulturminner i kommunen med informasjonsskilt. Vårt bidrag har vært hjelp med bilder, tekst og grafisk produksjon. Prosjektet har arbeidet med følgende skilt:

1. Alfheim 10 (tidligere kommune administrasjonslokale, revet)
2. Alfheim 28 (tidligere telefonsentral, nå trafikkskole)
3. Asker fødehem (brant i 1980)
4. Furubakken (hoppbakke i Hvalstad)
5. Drengsrud skole (Gamle Holmen skole flyttet i 1932)
6. Nordgård pensjonat

Dette prosjektet er andre runde med utsetting av denne typen skilt i Asker.

Fadderordningen

Historielagets fadderordning, hvor et utvalg av kulturminner i våre bygder etterses av «faddere», har vært en viktig ordning for historielaget. Vi har 18 fadderobjekter: 10 i Bærum og 8 i Asker. Vi har i 2023 startet arbeid med omorganisering av dette arbeidet, med større grad av arbeid i grupper.

Publikasjoner

Årboka

2024 årboka (skrift no.64) ble sendt ut til medlemmene i november. Boka er på 162 sider og har i tillegg til lags-saker hele 20 lokalhistoriske artikler. Det er et imponerende arbeid som gjøres av redaktør, redaksjonskomite og andre dyktige bidragsyttere til årboka. Det er ikke uten grunn at boka er etterspurt både blant medlemmer og historieinteresserte utenfor egen medlemskrets.

Årboken er til salgs blant annet hos Høvik bokhandel og Asker Museum, i tillegg til at historielaget selger den direkte, når vi har stand på ulike arrangement.

Boklager

Vi har fortsatt betydelige antall av noen av våre bok-utgivelser. Vi har stadig spørsmål om gamle årbøker, men salget bidrar i begrenset grad til å ta ned lagerbeholdningen. Vi har derfor sett på mulighet av å tilby bokpakker til aldershjem og ulike institusjoner, hvor bøkene gjøres fritt tilgjengelig.

Historielagets hederspriser

Litteraturprisen

Mamenprisen

Det ble ikke delt ut priser i 2023.

Kommunikasjon

Historielaget kommuniserer med sine medlemmer gjennom flere kanaler og plattformer som nettsider, e-post og Facebook

For direkte kontakt med medlemmene benytter historielaget seg av systemet «Styreweb». Her sendes informasjon, fakturaer e.l. direkte ut til medlemmenes eposter eller SMS der epost mangler. For de av våre medlemmer som ikke benytter de nevnte elektroniske kanalene, har vi fortsatt å sende informasjonsbrevene våre med nyheter og program pr. ordinær post.

Historielaget kontaktes av både medlemmer, ikke-medlemmer, firmaer og offentlig etater med spørsmål av lokalhistorisk art. Dette er spørsmål som spenner fra etterlysning av forfedre og gamle bilder til stedsnavn og informasjon av historiske bygninger. Styret har heldigvis flere gode

medhjelpere i begge bygder som gladelig hjelper styret med vanskelige henvendelser og det er styret meget takknemlige for.

Samarbeid

Historielaget er i dag medlem i Asker Kulturråd, Bærum Kulturråd, Akershus Kulturvernråd og Landslaget for lokalhistorie. Historielaget har god dialog med de andre historielagene i våre områder og deler erfaringer.

Representasjon

Erling Bergsaker og Bjørn Frodahl representerer Asker og Bærum Historielag i Akershus Kulturvernråds styre.

Økonomi

Regnskapet for 2023 viser et overskudd på kr 137.139,- . Overskuddet skyldes avslutning av restaureringsprosjektet for Ringi kalkovn, med etterfølgende informasjonsdel, hvor deler av kostnadene er tatt tidligere år.

Om fremtiden

Økonomi og medlemsutvikling har vært positiv i 2023. Aktiviteten har vært høy og oppslutningen har vært god. Vi håper og tror den positive utviklingen vil fortsette i inneværende år. Historielaget vil fortsette i 2024 med både foredrag og turer og arbeidet med Årbok nummer 65 er alt godt i gang.

Styret februar 2024